

2010 YILI KURBAN HİZMETLERİNİN UYGULANMASINA DAİR TEBLİĞ

2010 YILI KURBAN HİZMETLERİNİN UYGULANMASINA DAİR TEBLİĞ

BİRİNCİ BÖLÜM

Amaç, Dayanak ve Tanımlar

Amaç

MADDE 1 – (1) Bu Tebliğin amacı, 2010 yılı Kurban Bayramı münasebetiyle dini amaçla ve ibadet maksadıyla kurban kesmek isteyen vatandaşların kurbanlarını dini hükümlere, sağlık şartlarına ve çevre temizliğine uygun olarak, hayvana en az acı verecek şekilde bizzat kesmelerine veya vekalet yoluyla kestirmelerine yardımcı olunması, kurban satılacak veya kesilecek yerlerin belirlenmesi, kesim yapacak kişilerin eğitilmesi ve bu konulara ilişkin diğer hususlarla ilgili tedbirlerin alınması ile ilgili ilkelerin düzenlenmesidir.

Dayanak

MADDE 2 – (1) Bu Tebliğ, 633 sayılı Diyanet İşleri Başkanlığı Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun, Bakanlar Kurulu'nun 24/10/2001 tarihli ve 2001/3214 sayılı Kararı eki Kurban Hizmetlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Karar ve 18/8/2002 tarihli ve 24850 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan Kurban Hizmetlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Yönetmelik ile Bakanlıklararası Kurban Hizmetleri Kurulu'nun 09/03/2010 tarihli ve BKHKK-2010/1 sayılı kararına dayanılarak çıkarılmıştır.

Tanımlar

MADDE 3 – (1) Bu Tebliğde adı geçen,

1. Başkanlık: Diyanet İşleri Başkanlığını,
2. Eylem Planı: Kurban hizmetleri, kurban satışı, kesimi ve oluşacak atıklara ilişkin mevcut durumun yansıtıldığı, belirtilen dönem içinde hedeflerin ve stratejilerin ortaya konulduğu planı,

c) Karar: 24/10/2001 tarihli ve 2001/3214 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı eki Kurban Hizmetlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Kararı,

ç) Komisyon: İllerde vali veya görevlendireceği bir vali yardımcısının, ilçelerde kaymakamın başkanlığında, müftülük, sağlık müdürlüğü veya sağlık grup başkanlığı, tarım müdürlüğü, çevre ve orman müdürlüğü, belediye ve Türkiye Diyanet Vakfı temsilcilerinden oluşan il ve ilçelerde kurulu Kurban Hizmetleri Komisyonunu,

d) Kurul: Diyanet İşleri Başkanlığı, İçişleri Bakanlığı, Sağlık Bakanlığı, Tarım ve Köyşleri Bakanlığı, Çevre ve Orman Bakanlığı ve Türkiye Diyanet Vakfı temsilcilerinden oluşturulan Bakanlıklararası Kurban Hizmetleri Kurulunu,

e) Yönetim Planı: Oluşacak kurban atığının miktarı, toplanması, taşınması, geri kazanılması ve bertaraf edilmesine ilişkin hususları içeren planı,

f) Yönetmelik: Kurban Hizmetlerinin Diyanet İşleri Başkanlığınca Yürütülmesine Dair Yönetmeliği, ifade eder.

İKİNCİ BÖLÜM

Kurban Hizmetleri Komisyonlarının Çalışmaları

Komisyonların çalışmaları

MADDE 4 – (1) Komisyonlar aşağıdaki çalışmaları yapacaktır:

- a) Karar, Yönetmelik ve bu Tebliğ hükümleri çerçevesinde **16 Kasım 2010** tarihinde idrak edilecek Kurban Bayramı münasebetiyle gerekli tedbirleri alacaklar, kurban hizmetleri ile ilgili olarak başta belediyeler olmak üzere diğer komisyon üyeleri yükümlülüklerini yerine getirme konusunda daha aktif olacaklardır.
- b) Kurban Bayramında ibadet maksadıyla kurban kesecek vatandaşlarımızın bu görevlerini ifa ederken kurbanlarını dini hükümlere, sağlık şartlarına ve çevre temizliğine uygun bir şekilde kesmelerine veya vekalet yoluyla kestirmelerine yardımcı olmak amacıyla, hizmetlerde iyileştirme yapılacak, şehir dışında ihtiyacı karşılayacak sayıda kurban satılacak ve şehir içinde/dışında, satış yerlerinde satılan tahmini hayvan sayısına uygun yeterli miktarda kurban kesilecek yerleri tespit edeceklerdir. Vatandaşlarımızın kurbanlarını kesim yerlerinde kesim işlemini artıracak tedbir ve teşvikler alınacaktır.
- c) Büyükşehirlerde kurban hizmetlerinin daha kolaylaştırılabilmesi için kurbanlık hayvan satma ve kesme mekanlarının birbirine yakın yerlerde olacak şekilde planlanacak, çevresel riskleri en aza indirerek, varsa atık yönetimi planlanmış alanlar seçilecek, **kesimlerde istenmeyen durumlar daha çok büyükbaş hayvanlardan kaynaklandığından özellikle büyük şehirlerde büyükbaş hayvan kesimi konusunda daha duyarlı olunacak**, satış ve kesim yerlerine kolay ulaşımın sağlanması için yerel yönetimlerce tedbir alınacak, gerektiğinde pazar yerlerinin, maliyeti düşük basit düzeneklerle kesim yerine dönüştürülmesine yönelik hazırlıklar yapılması için yerel yönetimlerle sıkı işbirliğine girilerek seyyar kesimhaneler kurulmak suretiyle çevre kirliliğini önleyici tedbirlerin alınması sağlanacaktır.
- ç) Kurban satış yerlerinin insan ve çevre sağlığı ve güvenliği ile hayvan hakları gözetilerek etrafı branda ile çevrili, üstü kapalı şekilde; yetiştirici, satıcı, alıcı ve diğer vatandaşların sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak yerler (su, tuvalet, kapalı oturma yerleri vb.) de dikkate alınarak hazırlanmasını sağlayacaklardır.
- d) Kurban kesim yerleri dezenfekte edilebilir, zemininde su biriktirmeyen, ışıklandırma ve havalandırması bulunan, sağlık ve temizlik şartlarına uygun mekanlardan seçilecek, ayrıca yetiştirici, satıcı, görevli personel, kasap, kasap yardımcısı ve vatandaşların sosyal ihtiyaçlarını karşılayacak yerler (su, tuvalet, kapalı oturma yerleri vb.) de dikkate alınarak düzenlenmesi sağlanacaktır.
- e) İl ve ilçelerde bu Tebliğin 15 inci maddesinde tadat edilen Kurban Satış ve Toplu Kesim Yapılacak Yerlerde Uyulması Gereken Kurallar göz önünde bulundurularak hazırlanan kurban satış ve kesim yerlerinin açık adreslerini Ek-1 Excel formatındaki çizelge doldurularak **28 Ekim 2010** Perşembe günü mesai bitimine kadar kurbanhizmetleri@diyanet.gov.tr e-mail adresi ile Başkanlığa bildireceklerdir.
- f) Her il ve ilçenin kurban hizmetleri görev alanında bir önceki yıla ait kurban satış ve kesimlerinde yaşanan sorunlar tespit edilerek 2010 yılına ait eylem planı hazırlanacak ve uygulamaya konulacaktır. Ayrıca 2010 yılı kurban bayramında yaşanan sorunlar ve çözüm önerileri de belirlenecek ve 2011 yılında değerlendirmeye alınmak üzere dosyalanacaktır.
- g) Kurban kesim işlemlerinin sağlıklı bir şekilde ve uygun bir ortamda yapılabilmesi için yerel yönetimlerle birlikte sivil toplum kuruluşlarının da devreye konulması teşvik edilecek, özellikle **Trakya Bölgesi'nde şap hastalığından ârîlik sağlandığından** İstanbul'un Trakya

kesiminde kalan bölümüne kurbanlık sevk işlemleri Tarım ve Köyşleri Bakanlığı'nca 2010/7 sayılı Trakya'ya Yapılacak Canlı Hayvan Sevkleri Genelgesinde belirlenen kriterler çerçevesinde yapılacak, kurbanların Anadolu yakasında kestirilmesi için daha çok kurban satış ve kesim yeri hazırlatılacak, ulaşım, personel ve konu ile ilgili diğer hususlarda özendirici çalışmalar yapılacaktır.

ğ) Kurban kesimi konusunda Halk Eğitim Merkezlerinde "Kesim Elemanı Yetiştirme ve Geliştirme Kursları" düzenlenmesine devam edilecek, kurban kesim elemanı olarak görev almak isteyenlerin bu kurslara katılarak gerekli eğitimi aldıktan sonra "Kurs Bitirme Belgesi" almaları sağlanacaktır. Ayrıca, kurbanını kendileri kesmek isteyenlerin de söz konusu kursa katılmaları teşvik edilecek, kursların ilgi görmesi için etkili çalışmalar yapılacaktır.

h) Şehir merkezlerine yakın köy ve kasabalarda bulunan besi çiftliklerinin (su, tuvalet, kapalı oturma yerleri vb.) de dikkate alınarak kurban kesim yeri de tesis etmelerini teşvik edeceklerdir.

ı) Kurban satış ve kesim yeri düzenleyerek vekaletle kurban kesim organizasyonu yapan özel sektör teşvik edilecektir. Ayrıca kurban satış ve kesim yeri düzenleyerek vatandaşlarımızın kurban ibadetini yerine getirmeleri konusunda hizmet sunan özel sektöre ait adresler de Ek-1 Excel formatında çizelgeye yazılacak, bu kurban satış ve kesim yerlerinin duyurulması sağlanacaktır.

i) Kurban kesim yerlerinde komisyon üyesi kurum ve kuruluşlardan yeterli sayıda personel görevlendirilecek, bu personele tanıtıcı "**Görevli Kimlik Kartı**" ve "**Kesim Elemanı Kimlik Kartı**" düzenlenecektir.

j) Bayram günlerinde trafikte oluşan yoğunluk dikkate alınarak özellikle kurban satış ve kesim yerlerine giden güzergahlar üzerinde ulaşımı kolaylaştıracak tedbirlerin alınması hususunda Emniyet Müdürlükleri ile işbirliği yapılacaktır.

k) Mezbahe ve kesim yerlerinde kesimlerin daha düzenli yapılması, zaman kaybının ve karmaşanın önlenmesi için randevu sistemi getirilecek ve hayvan kesimi, yüzmeye, et paylaşımı, temizlik vb. işlemler esnasında sıra bekleyenleri sıkıntıya düşürmeyecek şekilde gerekli tedbirler alınacaktır.

l) "Vekaletle kurban kesimi" konusunda halkımız bilgilendirilecek ve teşvik edilecektir.

m) Kurban kesim yerlerinde, kasaplık belgesi olanlar ile kesim elemanı yetiştirme/geliştirme kursuna katılıp "Kurs Bitirme Belgesi" alanlardan portför muayenesi bulunanlar görevlendirilecektir.

n) Kurban satış yerleri bayramdan 15 gün önce hazır hale getirilecek, bu tarihten önce kurban satış yerlerine hayvan hareketleri başlatılmayacaktır.

o) Büyükbaş hayvanların satış yerlerinden kaçırılmaması, yularlarının, iplerinin uzun ve sağlam olması için üreticiler ve satıcılar, kesim esnasında kaçırılmamaları konusunda kasap ve kasap yardımcılarını, kesim yerlerinde görüntü kirliliği oluşmaması için belediyeler tarafından gerekli tedbirlerin alınması temin edilecektir.

ö) Kesim yerine götürülürken, araca bindirilirken/indirilirken ve kesilirken kurbanlık hayvanlara eziyet edilmeyecek, eziyet edenlere bu tebliğin ilgili maddesinde belirtilen ceza verilecektir.

p) Ülkemiz kurban potansiyelini belirlemek amacıyla her il (ilçeler dahil) müftülüğü tarafından büyükbaş ve küçükbaş hayvanlardan kesilen kurban sayısı, belediye yetkilileri, üreticiler, vekaletle kurban kesim organizasyonu yapanlar, din görevlileri gibi ilgililerden bilgi almak suretiyle Ek-4 Excel tabloya işlenecek

ve kurbanhizmetleri@diyanet.gov.tr adresi ile **10 Aralık 2010 Cuma** günü mesai bitimine kadar Diyanet İşleri Başkanlığı'na bildirilecektir.

r) Kurban kesim yerlerinde din görevlisi, resmi veya özel çalışan veteriner hekim, sağlık personeli, çevre teknisyeni, emniyet gücü vb. elemanlar görevlendirilecek ve bunların ücretleri Kurban Komisyonu Hesabı'ndan ödenecektir.

s) Karar, Yönetmelik ve Tebliğ ile ön görülen hizmetler zamanında yerine getirilecek ve gerektiğinde ilgili kurum ve kuruluşlarla işbirliği yapılarak bu hizmet en iyi şekilde ifa edilecektir. Bu hususta hazırlanacak raporlar ile Ek-5 çizelge doldurularak **17 Aralık 2010** Cuma günü mesai bitimine kadar Diyanet İşleri Başkanlığı'na gönderilecektir.

Bilgilendirme çalışmaları

MADDE 5 – (1) Bilgilendirme konusunda yapılacak çalışmalar aşağıda belirtilmiştir:

- a) İl ve ilçelerde hazırlanan kurban satış ve kesim yerlerinin açık adreslerini ihtiva eden Ek-1 Excel formatında doldurulan çizelge **05 Kasım 2010 Cuma** gününden itibaren Kurul ve Komisyon üyesi kurum ve kuruluşların web sitelerinde yayınlanacaktır.
- b) Vatandaşlarımızın ve görevlilerin bilgilendirilmesini sağlamak amacıyla Başkanlık ve Kurul üyesi Kurum ve Kuruluşlarca hazırlanan ve e-mail ile müftülüklerle gönderilen Kurban Rehberi, müftülüklerimizce sponsor bulunarak bastırılacak, görevlilere ve vatandaşlarımıza ücretsiz olarak dağıtılacak, ilgili kurum ve kuruluşlarla müftülüklerin web sitelerine yüklenecektir.
- c) Eğitim çalışmalarında dini referanslara da atıf yapılacak, konferans, vaaz ve hutbelerde konunun dini ve sosyal boyutu üzerinde durulacak, yazılı ve görsel medyadan da yararlanılarak kurban ibadeti ve kurban hizmetleri konusunda bilgilendirme ve eğitim çalışmalarına önem verilecek, kurban kesiminin bayramın ilk üç günü yapılabileceği hususunda halkımız bilgilendirilecektir. Bu bilgilendirme çalışmalarında müftülüklerimizin koordinasyonu ile din görevlilerinin tamamı aktif rol üstlenecektir.
- ç) Vekâletle kurban kesim organizasyonları yapan kuruluşlara kurban kesimi için vekalet veren vatandaşın vekaletini dini hassasiyete uygun bir şekilde vermesinin temin edilmesini sağlayacak ve "kesimsiz kurban" diye bir ibadetin olmadığı konusunda bilgilendirme yapılmasına devam edilecektir.
- d) Başta kist hidatik, şarbon, bruselloz, tuberkuloz, şap gibi hayvanlardan insanlara geçen (zoonoz) hastalıklar, sağlık, çevre sağlığı, temizlik, etin işlenmesi, pişirilmesi, tüketilmesi, sakatatların çöpe atılmaması, sokak hayvanlarına verilmemesi, toprak içine derince gömülerek imha edilmesi vb. konularda Kurban Rehberi'nden de yararlanarak vatandaşlarımızı aydınlatma faaliyetleri gerçekleştirilecektir.
- e) Kurban kesen, hayvanı yüzerek et taksimi yapan kasap ve kasap yardımcıları ile kurban sahiplerinin etle temas eden uzuvlarında yara-bere olmaması, bu durumda olanların kesim, yüzme ve et taksimi işini yapmaları zorunlu ise hijyenik eldiven kullanmaları, elinde yara olduğu halde eldiven kullanmadan kesim işlemi yapılmışsa bu etlerin çok iyi pişirildikten sonra tüketilmesi hususu müftülüklerimizin koordinasyonunda din görevlileri tarafından vaaz, hutbe, mahalli radyo ve televizyon programları, basın-yayın organları aracılığı ile vatandaşlarımıza etkili bir şekilde duyurulacaktır.
- f) Kurban olarak satın alınacak hayvanların sağlıklı, besili, Veteriner Sağlık Raporu/Menşe Şahadetnamesi, şap aşı kayıtları bulunan ve hayvan kimlik sistemine kayıtlı olanlardan seçilmesi, gebe ve damızlık değeri yüksek dişi hayvanların kurbanlık olarak kesilmesinin önlenmesi, kurban edilmesi caiz olan hayvanlardan öncelikle erkek ve yaşını doldurmuş olanların tercih edilmesi hatırlatılacaktır.
- g) İki yaşını doldurmamış sığırların, gebe ve kurban olması dinen sakıncalı olan hayvanların üreticiler tarafından kurban satış yerlerine getirilmemesi gerektiği duyurulacaktır.
- ğ) Kurban kesilen sığır cinsi hayvanlara ait kulak küpe veya pasaportların Komisyonlarca belirlenen kişiler, kesim yerlerindeki görevliler, muhtarlar, din görevlileri, belediye zabıta memurları ve diğer yetkililer aracılığı ile il ve ilçe tarım müdürlüklerine **10 Aralık 2010** Cuma günü mesai bitimine kadar teslim edilmesi hususu ile kurban alırken dikkat edilmesi gereken

konuları ihtiva eden Ek-2'de yer alan bilgiler din görevlilerince vaaz, hutbe, mahalli radyo ve televizyon programları, basın-yayın organları aracılığı ile vatandaşlarımıza duyurulacaktır.

h) Ek-2 ve Ek-3'ün A4 çıktısı alınarak cami ilan panoları ile kurban satış ve kesim yerlerine asılmak/astırılmak suretiyle ilgililer bilgilendirilecektir. Söz konusu bilgilendirme vekaletle kurban kesim organizasyonu yapan kişi, dernek ve vakıflarla mülkünde kurban satış ve kesimi yapan üreticilere de yapılacaktır.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

2010 Yılı Kurban Hizmetleri Hayvan Hareketlerinde Uyulacak Esaslar

Salgın hastalıklar açısından dikkat edilecek hususlar

MADDE 6 – (1) Hayvanların pazarlarda ve özellikle satılmayanların geri dönüşlerinde herhangi bir risk taşımaması için, sevk öncesi Yurtiçi Veteriner Sağlık Raporlarının düzenlenmesinde 2010 yılı Hayvan Hareketleri Kontrolü Genelgesi hükümlerine göre hareket edilecek olup, özellikle şap hastalığı yönünden aşı ve bağışıklık sürelerine dikkat edilecektir. Kurbanlık satış yerlerine girişlerde ise bu belgeler mutlaka kontrol edilecektir.

(2) Kurbanlık hayvan yetiştiren işletmelerdeki büyükbaş ve küçükbaş hayvanların salgın hastalıklar yönünden kontrol edilmesi sağlanacaktır. Hayvan pazarı, borsa, geçici hayvan toplama merkezi ve kesim yerlerinin resmi veteriner hekimlerce yapılan kontrol ve denetimleri sıklaştırılacak, halka aydınlatıcı bilgiler verilecektir.

(3) Veteriner Sağlık Raporu düzenlenmeden önce resmi veteriner hekimlerce kurbanlık hayvanların sağlık kontrolü yapılarak, sadece sağlıklı hayvanların sevklerine müsaade edilecektir. Bulaşıcı hastalığa yakalanmış veya hastalıktan şüpheli hayvanlara 3285 sayılı Hayvan Sağlığı ve Zabitası Kanunu, Yönetmeliği ve Talimatlarının ilgili hükümlerine göre işlem yapılacaktır.

(4) Hayvan pazarı, borsa ve geçici hayvan satış yerlerinde hastalık bulaştırma riskinin ortadan kaldırılması için, hayvanların ilk çıkış yerlerinde Veteriner Sağlık Raporu düzenlenirken, uygulanan koruyucu aşılama ve bağışıklık süreleri dikkate alınacak ve satış yerlerine girişlerde de bu bilgiler kontrol edilecektir.

(5) Ülke genelinde Eylül-Ekim aylarında yürütülen sonbahar dönemi şap aşılama kampanyasında aşılatılmayan veya aşılama tarihi 6 aydan önce ya da aşı yapıldıktan sonra en az 15 gün geçmeyen büyükbaş hayvanların, yeterli koruma oluşmaması nedeniyle, iller arası nakillerine izin verilmeyecektir.

(6) Aşılama tarihi 6 aydan önce olan ya da aşı yapıldıktan sonra en az 15 gün geçmeyen küçükbaş hayvanların, yeterli koruma oluşmaması nedeniyle, iller arası nakillerine izin verilmeyecektir.

(7) Büyükbaş ve küçükbaş hayvanların şap hastalığına karşı şap aşısı ile aşılanıp aşılanmadığı kayıtlar ve aşılama makbuzları ile kontrol edilecek, sevk raporlarının ilgili bölümüne şap aşısının yapıldığı tarih, aşının seri numarası, aşılama-serumlama makbuzunun tarihi ve seri numarası yazılacaktır.

(8) Trakya bölgesindeki iller ile İstanbul İli Avrupa yakasına, 2010/7 sayılı Trakya'ya Yapılacak Canlı Hayvan Sevkleri Genelgesi kapsamında uygun şartları taşıyan kurbanlık hayvanların sevklerine **30.10.2010** tarihinden itibaren başlanacak olup bu tarihten önce kesinlikle sevk işlemi yapılmayacaktır.

(9) İstanbul İli Anadolu yakasına kurbanlık hayvan sevkleri de **30.10.2010** tarihinde başlayacak

Kurbanlık hayvanların yüklenmesi, taşınması ve boşaltılması ile ilgili hususlar

MADDE 8 – (1) Nakil araçları hayvanların güvenli bir biçimde nakledilmelerini sağlamak amacıyla, üzerleri hava şartlarına uygun ve hayvanlara yeterli hava sağlayacak şekilde kapatılacak, kapakların sağlam ve hayvanların atlama ve kaçmalarını engelleyecek şekilde olması sağlanacaktır.

(2) Hayvan nakledecek araç ve konteynirlara dışarıdan görülecek şekilde, hayvan nakledildiğini belirten levhalar asılacaktır.

(3) Araçlarda hayvanların hacimlerine ve planlanan yolculuğa uygun yeterli alan ve yükseklik olması sağlanacaktır. Araçların yükleme yapılmadan önce temizlik ve dezenfeksiyonu yapılacak, aracın taban döşemeleri üzerine en az 2 cm kalınlığında yataklık, sap, saman veya talaş vs. maddeler serilmesi sağlanacaktır.

(4) Canlı hayvanlar yüklenmeden önce ve boşaldıktan sonra nakil araçları etkili dezenfektanlarla mutlaka dezenfekte edilecektir.

(5) Hayvanların nakil vasıtalarına aşırı yüklenmelerine, nakliye sırasında yaralanma veya gereksiz yere acı ve ıstırap çekmelerine neden olabilecek nakil vasıtaları ile sevklerine izin verilmeyecektir.

(6) Hayvanların nakliyesinin uzun sürmesi durumunda (8 saatten fazla), uygun aralıklarla hayvanlara yem-su verilmesi ile dinlendirilmesi konularında nakliyeciler ve hayvan sahibine bilgi verilecek, nakil araçlarının yem-su yönünden tedarikli olup olmadıkları ve yeteri miktarda urgan, yular vs. ile ilk yardım çantası bulundurup bulundurmadıkları kontrol edilecektir.

Kurbanlık hayvanların sevkleri sırasında yapılacak kontroller

MADDE 9 – (1) Kurban bayramı öncesinde kurbanlık hayvanların sevklerinin kontrol ve denetimi açısından Emniyet ve Jandarma Teşkilatları ile Belediye Zabıtası gibi tüm Mahalli Kolluk Kuvvetleri ile sıkı işbirliği ve koordinasyon sağlanarak, kaçak hayvan hareketlerine karşı düzenlenen yol kontrol ve denetimlerinin sayısı artırılacaktır.

(2) Özellikle İstanbul, Çanakkale, Bolu, Sivas, Tokat (Niksar), Gaziantep (Nizip), Ankara (Kulu Kavşağı), Adana (Pozantı), Malatya, Kayseri (Pınarbaşı), Bitlis (Tatvan) Kahramanmaraş (Pazarcık), Afyon, Eskişehir (Sivrihisar) merkezlerinde Emniyet ve Jandarma teşkilatlarıyla gerekli koordinasyon sağlanarak daha etkin denetim ve kontrol yapılacaktır.

(3) Yol kontrol ve denetimleri sırasında nakil vasıtalarında yaralanma veya gereksiz yere acı ve ıstırap çekmelerine neden olabilecek şekilde aşırı olarak yüklenmiş hayvanlar ile hasta hayvanların bulunduğu tespit edilirse bu tür hayvanları taşıyan araçlar sevkten alıkonulacak, hayvanların sağlık ve refahı yönünden gerekli tedbirler alınacaktır.

Kurbanlık hayvan satış yerlerine yönelik alınacak önlemler

MADDE 10 – (1) Kurbanlık hayvanlar hayvan park, pazar ve panayırları ile hayvan borsalarının yanı sıra Komisyonlarca alınan kararlar doğrultusunda belirlenen kurbanlık hayvan satış yerlerinde ve özel kurbanlık kesimi yapılacak işletmelerde alınıp satılacaktır. Bu tür önceden belirlenen yerlerin dışında kurbanlık hayvan alım ve satımlarına müsaade edilmeyecektir. Bu konuda yetiştiriciler ve satıcılara kurbanlık satış ve kesim yerleri ile ilgili komisyonlarca duyuruda bulunulacaktır. Kurbanlık hayvan alım satım yerlerinin sayısı mümkün olduğunca asgari düzeyde tutulacak, denetim ve kontrol hizmetleri aksatılmadan sürdürülecektir.

(2) Kurban satış yerlerine getirilen hayvanların; merkez ilçe veya ilçe içi hareketlerinde Menşe Şahadetnamesi, ilçeler veya iller arası hareketlerinde ise Veteriner Sağlık Raporları, hayvanlara ait kulak küpeleri ile büyükbaş hayvanlar için pasaportlar ve küçükbaş hayvanlar için nakil belgeleri kontrol edilecek, sadece belgeleri tam olan hayvanların kurban satış yerlerine girişlerine müsaade edilecektir.

(3) Kurbanlık hayvan alım ve satım yerleri; resmi ve belediye veteriner hekimleri ile belediye zabıta ekiplerince işbirliği ve koordinasyon sağlanarak etkin ve sürekli olarak denetlenecek ve kontrol edilecektir.

(4) Belediyeler ve komisyon ile koordineli olarak kurbanlık satış yerlerine küpesiz, iki yaşını doldurmamış ve gebe büyükbaş ve belgesiz hayvan girişlerinin önlenmesi sağlanacaktır.

(5) Kurbanlık hayvan satış yerleri belediyelerle müşterek olarak her gün sabah ve akşam olmak üzere iki kez usulüne uygun olarak temizlenecek, ayrıca etkin dezenfektan kullanılarak dezenfekte edilecektir.

(6) Kurbanlık hayvan satış yerlerinde değişik bölgelerden hayvanlar bir araya geldiğinden satılmayan hayvanların geri dönüşlerinde hastalık bulaştırma riski bulunmaktadır. Bu sebeple satış yerlerine gelen hayvanlar giriş ve çıkışlarda mutlaka bulaşıcı hastalıklar yönünden kontrol edilecek ve hastalıklı hayvanların nakline izin verilmeyecektir.

(7) Hayvanların pazar yerleri ve kurban satış izni verilen yerler dışında satışına izin verilmeyecek, 2010/04 sayılı Hayvan hareketleri kontrolü genelgesinde belirtilen Hayvan Refahının sağlanması için gerekli önlemler alınacaktır.

Kurbanlık hayvanların kesiminde ve kesim yerlerinde dikkat edilecek hususlar

MADDE 11 – (1) Kurbanlık hayvanlar, şehir ve kasabalarda çalışma izni almış mezbaha ve kombinalar ile Komisyonların önceden belirlediği kesim yerlerinde; köylerde ve önceden belirlenmiş kesim yeri bulunmayan yerlerde, kendi bahçelerinde usulüne uygun olarak ve çevreye zarar vermeyecek şekilde kesilecektir.

(2) Cadde, sokak ve park gibi kamu alanlarında kurbanlık hayvan kesimleri yapılmayacaktır.

(3) Kurban kesim yerlerindeki atıkların, kan ve diğer organların herhangi bir çevre kirliliğine sebep olmalarının engellenmesi için gerekli önlemler alınacaktır.

(4) Kesilen hayvanlara ait hastalıklı organlar kesim sırasında oluşan artıklar ile özellikle kist hidatikli karaciğerler ve akciğerler kesinlikle kedi ve köpeklere verilmeyecek, uygun şekilde hazırlanmış, kedi ve köpekler tarafından çıkarılmayacak derinlikte çukurlara gömülerek imhası sağlanacaktır.

(5) Kurbanlık hayvanlar, kasaplar ve eğitim görmüş ehil kişilerce hayvanların yaralanma ve gereksiz yere acı veya ıstırap çekmeyecekleri şekilde usulüne uygun olarak yatırılmalı ve kesilmelidir. Kurbanlık hayvan kesiminde kullanılacak bıçaklar yeterince keskin olmalıdır.

(6) Kurbanlık hayvanların derileri mutlaka usulüne uygun ve deriye zarar vermeyecek şekilde yüzülmelidir. Kurbanlık hayvan derileri ile bağırsakları temizlendikten sonra usulüne uygun tuzlanmalı, yetkili kurum ve kuruluşlara teslim edilmelidir.

(7) Belediye ve köy muhtarlarınca çevre ve halk sağlığını dikkate alacak şekilde kesim yerlerinde çevre temizliğinin yaptırılması hususunda gerekli tedbirler alınacaktır.

(8) Mevcut uygulamaların etkinliği artırılıp Polis, Jandarma, Belediye Zabıtası ve Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı görevlilerinden oluşan bir grupta belgesiz ve sağlık şartları uygun olmayan hayvan nakilleri engellenecek, belirlenen satış yeri ve kesim yerleri dışında oluşabilecek faaliyetlere izin verilmeyecektir. Kesim öncesi ve sonrası hayvanların kontrol edildiği ve sağlık güvencesi bulunduğu dair damga ve belge düzenlenerek halkın bu organizasyonlara güveninin artırılması sağlanacaktır.

(9) Kurban kesim organizasyonu yapan vakıf, dernek, süpermarket, kombina vb. kurum ve kuruluşlar komisyonlar vasıtasıyla sisteme katılarak kurban organizasyonlarının bir bütünlük içinde yapılması sağlanacaktır.

Sığır cinsi hayvanların kulak küpe ve pasaportlarının toplanması ve bilgisayar destekli veri tabanından kayıtlarının silinmesinin sağlanmasına yönelik alınacak önlemler

MADDE 12 – (1) Kurbanlık hayvan satış yerlerinde kurbanlık olarak sığır cinsi hayvan satan yetiştiriciler veya celepler; sattıkları hayvanlara ait pasaportun kendilerinde kalacak satıcı ile ilgili kısmına "Kurbanlık olarak satıldı" ibaresini yazarak pasaportun bu kısmını en yakın ya da ikamet ettikleri yerdeki İl/İlçe Tarım Müdürlüğüne teslim edeceklerdir.

(2) Mezbaha ve kombinalarda kesilen kurbanlık sığır cinsi hayvanların kulak küpe ve pasaportları Sığır Cinsi Hayvanların Tanımlanması, Tescili ve İzlenmesi Yönetmeliği ve Uygulama Talimatının ilgili hükümleri çerçevesinde toplanacak, pasaportlar en yakın İl/İlçe Tarım Müdürlüğüne teslim edilecektir.

(3) Komisyonun belirlediği yerler dışında ve köylerde kesilecek kurbanlık sığır cinsi hayvanların kulak küpeleri ve pasaportlarının toplanarak veri tabanından düşümlerinin sağlanabilmesi yönünden il ve ilçe müdürlükleri, kendi yetki ve sorumluluk sahalarındaki mahalle ve köy muhtarları ile bir bilgilendirme toplantısı düzenleyecek, bu konuda muhtarlara yazılı tebliğat yapacaklardır.

(4) İl/İlçe Tarım Müdürlükleri kendilerine teslim edilen kulak küpeleri, pasaportları ve kulak küpe numaralarının listesine istinaden kurbanlık olarak kesilen hayvanların bilgisayar destekli veri tabanından kayıt düşümlerini mutlaka yapacaktır.

Kesim yeri olarak değerlendirilebilecek alternatifler

MADDE 13 – (1) Kesim yeri olarak değerlendirilebilecek alternatifler şunlardır:

- a) Üstü kapalı semt pazarları,
- b) Araç yıkama yerleri ve kapalı otoparklar,
- c) Kurbanlık satış yerleri yanına kurulacak kesim yerleri,
- ç) İmkanları ve yerleri müsait olan belediyelerce, şehirlerin belirli yerlerine yapılacak olan kurbanlık hayvan kesim yerleri.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

2010 Yılı Kurban Hizmetleri Kapsamında Alınacak Çevresel Önlemler

Kurban hizmetleri kapsamında alınacak çevresel önlemler

MADDE 14 – (1) Büyükşehir belediyelerinde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde belediyeler tarafından Karar, Yönetmelik, Tebliğ, Kurul kararları ve 2872 sayılı Çevre Kanununun ilgili maddelerinin uygulanmasını sağlamak amacıyla, bu Tebliğin 15 inci maddesinde belirtilen hükümler çerçevesinde kurban satış ve kesim yerlerinde çevre kirliliğini önleyici tedbirleri de içeren bir yönetim planı hazırlanacak ve uygulanacaktır.

Kurban satış ve toplu kesim yapılacak yerlerde uyulması gereken kurallar

MADDE 15- (1) Su, elektrik, kanalizasyon veya foseptik çukuru vb. alt yapısı hazırlanmış yerler olacaktır.

1. Kesim yeri beton, beton asfalt vb. sızdırmaz malzemedir olacaktır.
2. Kesim yeri, kesim sonunda tazyikli suyla yıkama imkanına sahip olacak, zeminde gerekli ızgara sistemi bulunacak ve yıkama suları mutlaka kanalizasyona veya foseptiğe verilecek, kesinlikle çevreye bırakılmayacaktır.
3. Hayvan dışkıları vb. atıklar sızdırmaz, dayanıklı, yüksek yoğunluklu polietilen siyah torbalara 2/3 oranında konacak, gerektiğinde ikinci torba kullanılacak, ağzı iyice kapatılıp bağlanacak ve sızdırmaz kapalı özel atık taşıma kamyonları ile belediye tarafından düzenli olarak bertaraf edilmek üzere alınacaktır.
4. Kesim sonrası, kesim mahalli dezenfekte edilecek, kesim işleminin birkaç gün sürmesi durumunda dezenfeksiyon işlemi her günün sonunda yapılacaktır.
5. İlgili belediyeler bayram öncesi ve süresince satış yerlerinde, bayram süresince kesim yerlerinde temizlik ve denetim birimlerinden yeterli sayıda eleman bulunduracaklardır.

(7) Satış noktalarında hayvan atıkları dışındaki atıklar da aynı şekilde biriktirilerek en kısa sürede belediyelerce düzenli olarak bertaraf edilmek üzere alınacaktır.

(8) Kurban satış ve kesim yerlerinde ilçe belediyeleri yeterli miktarda atık taşıma araçları ve konteyner bulunduracaktır.

(9) Belediyeler, atık konteynerleri dolmadan ve toplanan atıkları sıkıştırmadan bertaraf alanına ulaştıracaklardır.

Etrafı kapatılmış özel mülk veya bahçesinde kurban keseceklerin uyması gereken kurallar

MADDE 16 – (1) Kesim yeri beton, beton asfalt vb. sızdırmaz malzemedir olacak, çıkan kan toprağa dağılmasını önlemek üzere hemen toprakla kapatılacak, gerektiğinde kireçlenecektir.

(2) Kurbandan çıkan kullanılmayacak olan işkembe ve diğer benzeri atıklar sızdırmaz, dayanıklı yüksek yoğunluklu polietilen siyah torbalara 2/3 oranında konacak, gerektiğinde ikinci torba kullanılacak, ağzı iyice kapatılıp bağlanacak ve bayram süresince düzenli olarak hizmet verecek olan belediye temizlik ekiplerine teslim edilecektir.

(3) Kurban kesim esnasında çıkan diğer atık ve artıklar da mutlaka toplanıp, dayanıklı ve ağzı kapalı poşetler içinde belediye temizlik ekiplerine teslim edilecektir.

(4) Kesim sonunda kesim mahalli kanlı ve kirlenmiş bir durumda bırakılmayacak, kan izi kalmayacak şekilde temizlenecek, gerektiğinde kireçlenecektir.

(5) Kurban derilerinin taşınması esnasında kan sızmasına engel olunacak ve çevre kirliliğine neden olunmayacaktır.

(6) Yukarıda belirtilen hususları içeren Ek-6 duyuru metni A4 çıktısı alınarak camilerin ilan panoları, Kur'an kursları, müftülük hizmet binaları, kurban satış yerleri, belediye otobüsleri, metro-metro istasyonları, dükkanlar, kahveler vb. yerlere asılmak/astırılmak suretiyle ilgililer bilgilendirilecektir.

Büyükşehir belediyelerinin ve belediyelerin yükümlülükleri

MADDE 17 – (1) Bayram öncesi kurban satışı süresince ve bayram süresince belediyeler, kurban satış ve kesim yapılacak yerlerde bu Tebliğin 15 inci maddesinde belirtilen çevre kirliliğine neden olunmaması için dikkat edilmesi gereken hususlar ve denetim esaslarına ilişkin hazırlanan bu Tebliğin 14 üncü maddesinde belirtilen yönetim planı çerçevesinde yeterli sayıda temizlik ekiplerini, araçlarıyla birlikte düzenli olarak çalışır halde tutacaklardır. Özellikle bayramın ilk iki günü temizlik elemanı ve atık toplama aracı sayısı arttırılacaktır.

(2) Belediyeler, satış ve kesim yerlerinde kurban atıklarını düzenli bir şekilde günlük olarak ve sıhhi şekilde toplayacaklar ve çevre ve insan sağlığına uygun şekilde bertarafını sağlayacaklardır.

(3) Büyükşehir belediyelerince, varsa transfer istasyonları ve atık bertaraf tesislerinde bayram süresince hizmet verilecektir. Toplu kurban satış ve kesim yerlerinde temizlik amaçlı yeterli miktarda su sağlanacaktır.

Denetim işlemleri

MADDE 18 – (1) Kurban hizmetlerinin denetlenmesi İçişleri, Sağlık, Tarım ve Köyüşleri ile Çevre ve Orman Bakanlıkları, Diyanet İşleri Başkanlığı, emniyet birimleri, belediye başkanlıkları ve Türkiye Diyanet Vakfı ekiplerince yapılacaktır.

(2) Bayram öncesi ve bayram süresince özellikle kurban kesimlerinin yoğun olduğu ilk iki gün ilçe belediyeleri ile büyükşehir belediyelerinin zabıta birimleri aralıksız denetim yapacaktır.

(3) Kurbanlık hayvanların yüklenmesi ve sevkleri sırasında ve ayrıca hayvan kesimi/satışı yapılan yerlerde, İl/ilçe Tarım Müdürlükleri Ek-7 deki kontrol listesi kapsamında denetimler gerçekleştirecek, yapılan denetimlere ait kontrol listeleri dosyasında muhafaza edilecektir.

Cezai işlemler

MADDE 19 – (1) Karar, Yönetmelik, Tebliğ, Kurul ve Komisyon Kararlarına aykırı hareket edenler hakkında aşağıdaki cezai işlemler uygulanır.

a) Kurban satış ve kesim yerleri ile bu yerlerde Karar, Yönetmelik, Tebliğ, Kurul Kararları ve 2872 sayılı Kanunun hükümleri kapsamında çevre kirliliğinin önlenmesi için dikkat edilmesi gereken hususlar ve denetim esaslarına ilişkin hazırlanan yönetim planı çerçevesinde denetim yapılacaktır. 2872 sayılı Çevre Kanununun 8 inci maddesinde yer alan hususlara aykırı hareket edenlere, aynı Kanunun 20 nci maddesinin (j) fıkrası gereğince cezai işlem yine aynı kanunun 24 üncü maddesi kapsamında uygulanacaktır.

b) Kurban satış ve kesim yerleri ile bu yerlerde Kurul Kararları ve 2872 sayılı Kanunun ilgili maddelerinin uygulanmasını sağlamak amacıyla çevre kirliliğine neden olunmaması için dikkat edilmesi gereken hususlar ve denetim esaslarına ilişkin hazırlanan yönetim planı ve uygulanmasının aksine hareket edilmesi halinde ve 2872 sayılı Çevre Kanununun 8 inci

maddesinde yer alan hususlara aykırı hareket edenlere büyükşehir belediyelerinde büyükşehir belediyeleri, diğer yerlerde belediyeler tarafından aynı Kanununun 20'nci maddesinin (s) fıkrası gereğince cezai işlem uygulanacaktır.

c) Valilikler, cadde, sokak ve parkları kurban kesim yeri olarak kullananlar ile kurban kesiminden sonra kan, atıklar ve iç organlarını sokak, cadde ve parklarda bırakanlara gerekli yasal yaptırımları uygulayacaktır.

ç) Hayvanların korunması, gözetilmesi, bakımı ve kötü muamelelerden uzak tutulması, rahat yaşamalarının sağlanması, insanlarla diğer hayvanların hijyen, sağlık ve güvenlikleri için gerekli önlemler alınacaktır.

d) Hayvanları taşıyan ve taşıyanlar onları türüne ve özelliğine uygun ortam ve şartlarda taşıyacak, taşıma sırasında besleme ve bakımını yapacaktır. Satılırken; hayvanların sağlıklarının iyi, barındırıldıkları yerin temiz ve sağlık şartlarına uygun olması zorunludur. Bu hükme aykırı davrananlara **1.144.-TL** idari para cezası uygulanacaktır.

e) Hayvanların kesilmesi; dini kuralların gerektirdiği özel koşullar dikkate alınarak hayvanı korkutmadan, ürkütmeden, en az acı verecek şekilde, hijyenik kurallara uyularak ve usulüne uygun olarak bir anda yapılır. Bu hükme aykırı hareket edenlere hayvan başına **686.-TL** idari para cezası uygulanacaktır. Hayvanların kesiminin ehliyetli kişilerce yapılması sağlanacaktır. Bu hükme aykırı hareket edenlere hayvan başına **1.716.- TL** idari para cezası uygulanacaktır.

f) Hayvanlara kasıtlı olarak kötü davranmak, acımasız ve zalimce işlem yapmak, dövmek, aç ve susuz bırakmak, aşırı soğuğa ve sığağa maruz bırakmak, bakımlarını ihmal etmek, fiziksel ve psikolojik acı çektirmek, yasak olup, bu hükme aykırı davrananlara **343.- TL** idari para cezası uygulanacaktır.

g) Kesin olarak öldüğü anlaşılmeden vücutlarına müdahalede bulunmak yasak olup bu hükme aykırı davrananlara **343.-TL** idari para cezası uygulanacaktır.

ğ) Sağlık nedenleri ile gerekli olmadıkça bir hayvana zor kullanarak yem yedirmek acı, ıstırap ya da zarar veren yiyecekler ile alkollü içki, sigara, uyuşturucu ve bunun gibi bağımlılık yapan yiyecek veya içecekler vermek yasak olup bu hükme aykırı davrananlara **343.-TL** idari para cezası uygulanacaktır.

(2) 1 inci fıkrada yer alan cezai işlemler İçişleri, Tarım ve Köyüşleri, Çevre ve Orman Bakanlıkları ile belediye başkanlıkları ekiplerince uygulanacaktır.

(3) Söz konusu para cezaları **2010** yılında uygulanan miktarlar olup, idari para cezaları her takvim yılı başından geçerli olmak üzere o yıl için 4.1.1961 tarihli ve 213 sayılı Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesi hükümleri uyarınca tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır.

BEŞİNCİ BÖLÜM

Çeşitli Hükümler

Koordinasyon sağlanacak kurum ve kuruluşlar

MADDE 20 – (1) Diyanet İşleri Başkanlığı

(2) İçişleri Bakanlığı

(3) Milli Eğitim Bakanlığı

(4) Sağlık Bakanlığı

(5) Tarım ve Köyüşleri Bakanlığı

- (6) Çevre ve Orman Bakanlığı
- (7) Türkiye Diyanet Vakfı Genel Müdürlüğü
- (8) Belediyeler
- (9) TRT ve Diğer Özel Radyo ve Televizyon Kanalları
- (10) Ticaret Borsaları
- (11) Türk Veteriner Hekimleri Birliği
- (12) Kasaplar Odası

Diğer Hususlar

MADDE 21 –(1) Komisyonlar tarafından düzenlenecek eğitim kurslarına komisyon üyesi kurum ve kuruluşlar tarafından gerekli destek sağlanacaktır.

(2) Komisyonlarca gerekli görülen il ve ilçelerde Kurban bayramı öncesinde ve kurban bayramı süresince İl Tarım Müdürlerinin sorumluluğunda ve Hayvan Sağlığı Şube Müdürlerinin koordinasyonunda yeterli sayıda araç ile nöbetçi veteriner hekim görevlendirilecektir.

(3) Kurban bayramı öncesinde ve kurban bayramı süresince Tarım il müdürlerinin sorumluluğunda ve hayvan sağlığı şube müdürlerinin koordinasyonunda il ve ilçe müdürlüklerinde yeterli sayıda araç ile nöbetçi veteriner hekim görevlendirilecektir.

(4) Bu Tebliğde Hayvan Hareketlerinde Uyulacak Esaslar bölümünde yer alan hususların yerine getirilmesi ve ilgili tüm kurum ve kuruluşlarla gerekli işbirliği ve koordinasyonun sağlanması yönünden il ve ilçelerde Hayvan Sağlık Zabıtası Komisyonları acilen toplanacak ve Tebliğ hükümlerinin işlerliğini artırmak yönünden gerekli karar ve önlemler alınacaktır.

(5) Belediyeler, sağlık müdürlükleri ve sağlık grup başkanlıklarınca kurban kesim günlerinde kesim yerlerinde yeterli sayıda ambulans, tam donanımlı ambulans ve görevli sağlık personeli bulunduracaktır.

(6) Bu Tebliğin uygulanması ile ilgili usul ve esaslar ayrıca Diyanet İşleri Başkanlığı ile işbirliği yapılarak Türkiye Radyo-Televizyon Kurumu tarafından 20,22 ve 24 Ekim 2010 tarihlerinde ana haber bültenlerinin sonunda kamuoyuna duyurulacaktır.

Yürürlük

MADDE 22 – (1) Bu Tebliğ, yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 23 – (1) Bu Tebliğ hükümlerini Diyanet İşleri Başkanlığının bağlı olduğu Bakan yürütür.